

Preek Johannes 21:1-19

Broeders, zusters,

Volgende week is het Hemelvaartsdag. Het is Pasen geweest, Jezus is opgestaan. En we lezen vandaag over de opgestane Jezus die aan zijn discipelen verschijnt voordat Hij weer naar de hemel gaat. En dan is er één persoon met wie Hij wel heel graag een ontmoeting wil hebben. Simon Petrus!

In Matt. 28:10, bij de eerste verschijning aan z'n discipelen, had Jezus zijn discipelen de opdracht gegeven dat ze naar Galilea moesten gaan. En dan hebben ze gedaan. En daar aangekomen hebben ze misschien wel wat rondgehangen niet zo goed wetend wat ze moesten doen. Simon Petrus, de impulsieve Simon Petrus, had genoeg van het stilzitten. Hij kwam met een voorstel. Ik ga vissen! Sommigen menen dat Petrus hier, door te gaan vissen, een verkeerde keuze maakte, de tekst zegt daar echter niets over. En blijkbaar vonden de andere discipelen het ook geen slecht voorstel. Ze gaan met hem mee. En zo hebben ze de hele nacht geprobeerd wat te vangen, maar helaas ze vingen niets. En tegen de ochtend gingen ze teleurgesteld weer naar de kant.

Bij de kant gekomen stond er een man op de oever. Hij riep wat: *lieve kinderen, hebt u niet iets voor bij het eten?* In ons taalgebruik klinkt dit wel wat oubollig eerlijk gezegd. Wij zouden zulke grote, ruwe, gebruide vissers niet zo gauw als lieve kinderen aanspreken. Maar in die tijd was het niet ongewoon dat een baas zijn personeel op deze manier aansprak. Het was een vriendelijke, amicale manier van aanspreken. Wij zouden misschien zeggen 'hé, jongens'. In de NBG vertaling wordt hier het woord *toespijs* gebruikt. Hebt gij enige toespijs. Het is terecht dat de HSV hier vertaald met 'iets voor bij het eten'. We moeten denken aan iets wat een aanvulling is bij het hoofdbestanddeel van de maaltijd. Het brood is het hoofdbestanddeel, de vis komt er dan als beleg bij.

De discipelen kunnen de man op het strand geen visje aanbieden als broodbeleg. Er is niets gevangen. Je krijgt de indruk dat de discipelen op dit moment nog niet doorhebben dat Jezus daar op de kant staat. En dan geeft die vreemde man op de oever het advies om het net aan de andere kant uit te werpen. Een wonderlijk advies. Want het net uitwerpen aan stuurboord, de kant van de boot waar de stuurriem zit, zou geen visser doen. Of je kunt niet goed sturen, of je kunt niet goed vissen, maar

goed sturen en vissen tegelijk kan niet op deze manier. En toch doen de discipelen wat de vreemdeling vroeg. En nog herkennen ze de Heer niet. Al was het al eens eerder gebeurd dat Hij hen de opdracht had gegeven om opnieuw te gaan vissen nadat ze een hele nacht hadden gevist. Lees Lukas 5, de geschiedenis van de wonderbare visvangst, er maar eens op na.

En ook nu, nadat de discipelen gedaan hadden wat Jezus zei, zat het net helemaal vol vis. Achteraf bleken er 153 vissen in te zitten. Toen dit wonder gebeurde ging er eindelijk een lichtje branden. De discipel die Jezus liefhad zei tegen Petrus *'het is de Heer'*. 'De discipel die Jezus liefhad' dat is de apostel Johannes. Johannes is zelf de schrijver van het Johannes Evangelie waar deze geschiedenis wordt verteld en later heeft Johannes ook nog de 3 brieven van Johannes en de Openbaring van Johannes geschreven. Hij heeft dus in totaal vijf Bijbelboeken geschreven. Deze Johannes heeft waarschijnlijk uit bescheidenheid z'n naam niet willen noemen en daarom heeft hij zichzelf 'de discipel die Jezus liefhad' genoemd. Alleen het Johannes Evangelie gebruikt deze uitdrukking. Ook in Johannes 13 bijvoorbeeld als Jezus de paasmaaltijd viert met zijn discipelen, (vs.23) wordt hij ook zo genoemd: *Eén van de discipelen, dien Jezus liefhad, lag aan de boezem van Jezus....* Dat is de meest intieme plaats en geeft blijk van een bijzondere relatie. Diezelfde uitdrukking wordt van de Here Jezus in Johannes 1 gezegd: Hij bevindt zich aan de boezem van de Vader. De discipel die Jezus liefhad kwam deze ereplaats toe tijdens de paasmaaltijd. En nu, in Johannes 21, was het deze goede vriend van Jezus die Hem als eerste herkende. Ook in vs. 20 wordt Johannes nog een keer zo genoemd. En meteen daarna zegt vs. 24 dat dit de discipel is die van deze dingen getuigt. Met andere woorden, de discipel die Jezus liefheeft is de auteur van dit evangelie. Johannes herkende de Heer op de waterkant en voor Petrus was dat direct een reden om over boord te springen. Maar voordat Petrus de sprong waagt doet hij eerst zijn opperkleed aan. Want hij was ongekleed. Dat wil niet zeggen dat hij poedelnaakt aan het vissen was, maar dat hij in z'n ondergoed was. En omdat hij niet in z'n ondergoed voor de Heer wou verschijnen trok hij eerst z'n opperkleed aan en wierp zich vervolgens in het water en waadde naar de kant. Ze waren niet ver van de kant, 200 el. De joodse el is ongeveer 50 cm. Het was dus ongeveer 100 meter. Petrus was wel sneller aan de kant dan de boot, maar dat heeft ongetwijfeld met het net vol vissen te maken die meegesleept werd naar de kant.

En aan de kant gekomen bleek er weer iets wonderlijks aan de hand te zijn. Want hoewel Jezus had gevraagd om een vis, bleek Hij allang een visje op het vuur te hebben liggen. Hij had dus helemaal niet gevraagd om vis voor zichzelf, maar om vis voor zijn discipelen. Zoals de netten vol met vis herinneren aan de wonderbare visvangst herinneren deze visjes aan de wonderbare spijziging. Ook toen voorzag de Heer zelf in het voedsel en nu gebeurt dat opnieuw.

De discipelen hoefden het niet eens meer te vragen. Het is de Heer! Dat kan niet anders. De tekenen getuigen van Hem.

En dan na de maaltijd vindt dat indringende gesprek plaats tussen Jezus en Petrus. Hoewel er in het Grieks enige variatie in woordkeus is, het Grieks kent verschillende woorden voor liefhebben, geloof ik zelf niet dat de betekenis telkens een andere is. Tot drie keer toe klonk er die indringende vraag 'Simon, hebt gij mij lief?' En tot drie keer toe antwoord Petrus 'ja Heer, u weet dat ik van U houd'. De eerste keer vraagt Jezus of Petrus Hem meer lief heeft dan dezen. De betekenis hiervan is niet helemaal duidelijk. Sommigen menen dat Jezus vraagt of Simon meer van Hem houdt dan van de andere apostelen. Maar ik kwam ook de uitleg tegen dat Jezus vraagt of Simon meer van Jezus houdt dan van de vissen. Met andere woorden, wat wil je nou Simon, wil je visser worden of wil je herder van de kudde worden. Je moet kiezen Simon! Deze uitleg is goed mogelijk omdat Jezus bij de eerste wonderlijke visvangst ook al had gezegd dat Petrus geen visser zou blijven, maar visser van mensen zou worden.

Wat de juiste uitleg ook is, Jezus wil graag uit Petrus' mond horen dat hij Hem liefheeft. Simon moet als het ware publiek belijdenis afleggen van zijn geloof. Natuurlijk wist Jezus best dat Simon Hem liefhad. Maar openbare belijdenis doe je niet alleen voor de Heer. De anderen moeten het ook horen! Zij moeten ook weten dat het goed zit tussen Jezus en Simon. Alleen zo kan hij straks leider van de kerk worden. Anders zou altijd de vraag in de lucht gehangen hebben, of het wel weer goed zit tussen Jezus en Petrus, na de verloochening. Zo zie je dat het helemaal niet zo gek is om een geloofsblijdenis te vragen van de mensen die een leidinggevende taak in de gemeente gaan vervullen. Je broeders en zusters hebben het recht te weten dat het goed zit tussen jou en de Here Jezus!

Petrus belijdt zijn geloof en iedere keer als Petrus dat bevestigende antwoord geeft,

geeft Jezus aan dat Petrus vanaf nu een herder zal zijn die de schapen of de lammeren zal hoeden of weiden.

Hoe zal Petrus die opdracht ervaren hebben? Je zit daar aan de waterkant en er is nog geen schaap te ontdekken. Net zo min als er 's nachts een vis te ontdekken was. Maar zoals op het woord van de Heer de vissen toestroomden zullen ze in de toekomst ook toestromen, de volgelingen van Jezus Christus. Toen Jezus vertelde over de goede herder (Joh.10) heeft Hij ook al aangekondigd dat er nog meer schapen zullen komen. Schapen van een andere stal. Een aanwijzing dat er volgelingen van Jezus uit andere volken dan Israël zullen komen. Daar had Jezus het al over ons. Daar had Hij jou al op het oog. Ook Nederlanders, Oldebroekers, Oosterwoldenaren zijn schapen van een andere stal. En ook zij mogen delen in het heil. En Petrus zal de herder van de gemeente van Jezus Christus worden. Hij zou vooropgaan in de apostolische kerk. En zo is het ook gegaan. Vanaf de Pinksterdag is Petrus de woordvoerder van de apostelen. En na zijn Pinksterpreek kwamen er meteen al drieduizend schapen die aan de kudde werden toegevoegd. Toch heeft Petrus deze taak nooit als exclusief voor zichzelf gezien, zoals de Rooms Katholieke kerk de paus ten onrechte als de exclusieve opvolger van Petrus zien. Want als Petrus later zijn 1^e Petrus brief schrijft roept hij alle oudsten op: hoedt de kudde Gods die bij u is, niet gedwongen, maar uit vrije beweging, naar de wil van God..... (5:2). Dezelfde opdracht die Jezus aan Petrus geeft, het hoeden van de kudde, geeft Petrus hier aan alle oudsten. In de bijbel wordt de taak van oudsten ook als een herderlijke taak gezien.

Wat mij betreft zitten er minstens drie lessen in deze geschiedenis. De eerste les is de genade van de Here Jezus. De vergevingsgezindheid. Petrus is zo onnoemelijk de mist ingegaan bij de verloochening van Jezus. Maar er is nog altijd een weg terug. De weg van herstel, de weg van bekering. Het leert mij dat we niet te gauw hoeven te denken dat er geen vergeving mogelijk is. Ik geloof dat er zelfs voor Judas vergeving mogelijk was geweest als hij zich bekeerd had. Dat is wel de voorwaarde. Erkennen dat je fout zat en je schuld belijden. Dat geldt voor ons precies zo. Ook wij kunnen fouten maken, voor ons gevoel onherstelbaar. Maar bij Jezus mag je terugkomen. Je mag de brokstukken van je gebroken leven als het ware bij het kruis achter laten en vergeving ontvangen.

Dat is het eerste. Herstel in relatie.

Het tweede heb ik net al even genoemd. Je geloof belijden. De apostelen moeten allemaal weten dat het goed zit. Er heeft verzoening plaats gevonden. Petrus' zonde hoeven niet meer in de weg te zitten om zijn taak uit te oefenen. Misschien vind je deze toepassing wat ver gezocht. Maar ook voor ons geldt dat Jezus ons opzoekt met zijn vergeving. In de doop wordt de afwassing van zonden al toegezegd. Maar die doop is pas af als die ook beantwoord wordt. En daar kennen wij het ritueel van geloofsbelijdenis voor. In de doop biedt Jezus jou vergeving aan, en het is de bedoeling dat jij in je belijdenis je antwoord geeft. Doop en belijdenis horen bij elkaar en kunnen niet zonder elkaar. En net als bij Petrus kan dat niet zonder getuigen erbij! En dat geldt voor doop en belijdenis niet minder. Het heeft te maken met inlijving in de gemeenschap en daarom hoort de gemeenschap erbij te zijn!

En daarna is het ook mogelijk dat Jezus Petrus weer inschakelt. Dat is het derde. Petrus, de grote flapuit, mag leiding gaan geven aan de christelijke gemeente. Dat blijft altijd bijzonder, dat God gewone mensen inschakelt. Gewone mensen met hun eigenaardigheden. Petrus die niet kon wachten totdat het bootje aan land was en daarom sprong hij maar spontaan over boord. Diezelfde Petrus had ook eens spontaan gevraagd of hij over het water mocht lopen naar de Here Jezus toe. Wij hebben dan de neiging meewarig te lachen om zijn kleingeloof omdat hij later toch dreigt te zinken. Maar was jij uit de boot gestapt? Had jij het geloof gehad dat die wilde golven jouw gewicht zouden dragen? Het was ook deze Petrus die bij de verheerlijking op de berg een paar tenten wou opzetten, zodat Mozes en Elia nog een poosje konden blijven. Een spontaan idee, maar het was niet de bedoeling. Het was ook Petrus de flapuit, die antwoordde toen Jezus vroeg: wie zeggen jullie dat ik ben? Petrus had zijn woordje klaar: *U bent de Christus, de zoon van de levende God*. Een prachtig spontaan getuigenis dat alleen God de Vader je kan ingeven. Maar even later, als Jezus over zijn lijdensweg spreekt, zit Petrus helemaal op verkeerd spoor: Daar komt niets van in. Dat verhoede God. Jezus moet hem dan corrigeren. Hij noemt hem dan zelfs tegenstander, satan.

En ook was Petrus degene die zo zeker wist dat Hij Jezus niet zou verlaten. Liever nog zou hij met hem sterven. We kennen de geschiedenis. Eerst sloeg Petrus een modderfiguur door de knecht van de hogepriester een oor af te hakken en vervolgens ontkent hij tot drie keer toe dat hij bij Jezus hoort.

En weet je wat ik dan zo mooi vind? Als Jezus is opgestaan zegt Hij tegen Maria:
Gaat heen, zegt de discipelen en Petrus, dat ik hen voorga naar Galilea...(Marc.16:7).

Proef je de pastorale toon. Petrus die zojuist de Heer heeft verloochend wordt hier door Jezus niet afgeschreven. Hij noemt hem apart. Wil hem niet kwijt.

En nu vandaag mogen we horen dat deze Petrus door Jezus niet wordt afgeschreven, maar ingeschakeld.

Dat is nu ook zo bemoedigd voor ons. Jezus wil ook ons niet kwijt. Ook wij worden ingeschakeld. Gewone mensen, met onze eigen onhebbelijkheden. Ook voor ons geldt dat we de plank wel eens misslaan. We kunnen zelfs wel eens finaal de mist ingaan net als Petrus bij de verloochening. Voor Jezus is dat blijkbaar geen reden om ons af te schrijven. Hij zoekt Petrus weer op en zo zoekt Hij ons ook weer op. De opgestane Heer schaamt zich er niet voor om z'n grondpersoneel te laten vormen door gewone mensen.

Onze grondlegger, de Here Jezus, begon ooit met een gewone visser en z'n vrienden. Een kwetsbare onderneming. Moeten deze elf mensen de kar gaan trekken? Als het van deze mensen had afgehangen was het inderdaad niks geworden. Maar de Geest is gaan waaien en waait nog steeds. Al eeuwen lang worden er telkens weer mensen toegevoegd aan de kring die behouden worden. Miljoenen zijn ons voorgegaan, gewone mensen, klungels soms, die het telkens weer verprutsen. Maar Jezus laat niet los. Hij die in ons een goed werk is begonnen zal het zeker afmaken.

Hij bouwt zijn gemeente uit alle volken. Toen Jezus naar de hemel ging was het allemaal zo klein, zo kwetsbaar. Een handjevol vissers. Maar deze gewone volgelingen zijn aan de slag gegaan, en nog altijd gaan gewone volgelingen door met het werk, zodat straks als Jezus komt zal er een ontelbare mensenmassa zijn van mensen die Zijn naam belijden.

Jezus komt om al die prutsers, Petrus voorop, en wij er vlak achter, gelijkvormig te maken aan zijn beeld. Zodat al deze gewone mensen, mee mogen doen met zo'n grote werk. Mensen met fouten, zoals Petrus, maar ook mensen die hun geloof belijden zoals Petrus en mensen die beschikbaar willen zijn zoals Petrus, om mee te

doen aan de bouw van de gemeente.

Ik vind het bijzonder en niet toevallig dat ik deze preek al bijna klaar had toen Teunis belde of hij niet vandaag al bevestigd zou kunnen worden. Ik wil natuurlijk niet zeggen dat hij ook een klungel is, maar ik ben wel ontzettend dankbaar dat er een eerste vacature in de kerkenraad is ingevuld, en dat hij beschikbaar wil zijn voor de gemeente om zich ook te laten inschakelen voor de opbouw van onze gemeente. Nu hoeft u geen Teunis Demming te zijn, en ook geen Simon Petrus. Maar ik hoop wel dat u net als Petrus zal zeggen: Here Jezus, U weet dat ik van U houd...en dat u net als Petrus zult zeggen: hier ben ik.....waar kan ik meehelpen om met U mee te doen met dat grote mooie werk.

Amen

Mei 2017

G.P. Hartkamp

Wapenveld